

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 154/2018-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. mája 2018 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti [REDACTED], zastúpenej advokátkou [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 12 ods. 1, 2 a 4, čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 21 Co 8/2015 a jeho rozsudkom z 26. januára 2016 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cdo 104/2017 a jeho uznesením z 20. decembra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti [REDACTED], o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. apríla 2018 (mailom) a 9. apríla 2018 (poštou) doručená sťažnosť spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 12 ods. 1, 2 a 4, čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 21 Co 8/2015 a jeho rozsudkom z 26. januára 2016 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cdo 104/2017 a jeho uznesením z 20. decembra 2017 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti sťažovateľky a jej príloh vyplýva, že napadnutým rozsudkom krajského súdu nebola sťažovateľke priznaná náhrada trov odvolacieho konania ako úspešnej strane v konaní, ktoré iniciovali žalobcovia (viaceré obce v okrese Snina, pozn.). Krajský súd aplikoval § 150 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), čo odôvodnil tým, že *„odvolací súd nemohol prehliadnuť, že žalobcovia sú podľa ust. § 4 ods. 2 písm. p) zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch oslobodení od poplatku. Je zrejmé z okolností prejednávanej veci, že žalobcovia podali žalobu v záujme verejného a spoločensky prospešného záujmu. Na strane druhej žalovaný je právnickou osobou, vykonáva podnikateľské aktivity smerujúce k získaniu príjmov, je fungujúcou obchodnou spoločnosťou. Nepriznanie trov odvolacieho konania žalovanému neprivedie vážnu ujmu a nie je neprimeranou tvrdosťou vo vzťahu k nemu.“*

3. Následne bolo sťažovateľkou proti rozsudku krajského súdu v časti týkajúcej sa výroku o trovách odvolacieho konania podané podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP a § 241 ods. 2 písm. a) OSP dovolanie. Napadnutým uznesením najvyššieho súdu bolo dovolanie sťažovateľky odmietnuté podľa § 447 písm. c) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) ako procesne neprípustné, keďže prípustnosť dovolania vylučoval § 239 ods. 3 OSP a vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) OSP neboli zistené.

4. Sťažovateľka uviedla, že „ustanovenie o oslobodení od súdnych poplatkov a ustanovenie o dôvodoch hodných osobitného zreteľa pre výnimočné nepriznanie nároku na náhradu trov konania v jednom a tom istom prípade je prijateľné aplikovať, avšak len v prípade osobného oslobodenia od súdnych poplatkov, kedy rovnaké skutočnosti môžu zakladať oprávnenie aplikácie oboch týchto ustanovení.

V danom prípade išlo u obcí o vecné oslobodenie od súdnych poplatkov, kde skutočnosti ako postavenia obce, ako aj motív jej konania - verejný a spoločensky prospešný záujem cez ustanovenie § 4 ods. 2 písm. b) a r) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov už poskytujú oproti iným stranám sporu zvýhodnenie práve vo forme tohto oslobodenia od súdnych poplatkov. Neexistuje preto právny podklad na to, aby predmetné skutočnosti bolo možné pričítať na prospech obcí opakovane, aj pre oslobodenie od súdnych poplatkov, aj pre otázku náhrady trov konania...“.

Podľa názoru sťažovateľky oslobodenie od súdnych poplatkov teda „... nemá a ani nemôže mať nijaký vplyv na to, že v súdnom konaní obec vystupuje ako strana sporu a má takú istú zodpovednosť za jeho výsledok, ako akýkoľvek iný subjekt...“.

5. Sťažovateľka ďalej konštatovala, že „odvolací súd oprel rozhodnutie o trovách odvolacieho konania v smere jeho nepriznania úspešnej strane sporu - sťažovateľovi aj o ten dôvod, že sťažovateľ je údajne fungujúcim podnikateľským subjektom. V odôvodnení rozhodnutia absentuje aj bližšie zdôvodnenie tejto úvahy Krajského súdu Prešov a uvedenú arbitrárnosť rozhodnutia, na ktorú poukazoval sťažovateľ aj v rámci dovolacieho konania, žiaden z porušovateľov, ani dovolací súd - Najvyšší súd SR neodstránil.

Tak, ako to sťažovateľ namietal už v podanom dovolaní, konajúci odvolací súd svoje rozhodnutie o trovách konania síce oprel o uvedenú skutočnosť, avšak nepodal odôvodnenie toho,

- z akého dôvodu má byť obec ako rovnaká strana sporu a subjekt rovný v právach so sťažovateľom zvýhodnená v tomto porovnaní,

- či uvedené má byť vnímané v tom kontexte, že obci má byť poskytnuté zvýhodnenie oproti sťažovateľovi priamo vychádzajúc z faktu, že sťažovateľ je podnikateľský subjekt,

• alebo či uvedené má byť vnímané v tom kontexte, že sťažovateľ je majetná obchodná spoločnosť oproti obci, ktorej majetková situácia súdom zhodnotená nebola.

V každom prípade však uvedené zhodnotenie Krajského súdu Prešov nemá podklad ani v právnych normách, ktoré nerozlišujú v právach a povinnostiach medzi fyzickými a právnickými osobami, ani medzi podnikateľmi a nepodnikateľmi, ale stanovujú, že všetky subjekty sú si rovné v právach a povinnosti. A ani v zistenom skutkovom stave, keďže Krajský súd Prešov nezisťoval majetkové a príjmové pomery ani sťažovateľa, ani obcí, a tieto pre účely aplikácie ustanovenia § 257 CSP (predtým ustanovenia § 150 ods. 1 OSP) nepodrobil nevyhnutnej komparácii, na čo bol v prípade záujmu o aplikáciu svojho moderačného práva povinný.“

6. Z dôvodov uvedených v bode 4 a 5 preto sťažovateľka nesúhlasí s napadnutým rozsudkom krajského súdu v časti výroku o trovách odvolacieho konania, pretože vykazuje znaky arbitrárnosti, nepreskúmateľnosti a neobsahuje riadne neodôvodnenie aplikácie § 150 ods. 1 OSP, proti ktorého použitiu sa sťažovateľka nemala žiadnu možnosť brániť sa.

7. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví porušenie jej v bode 1 označených práv postupom krajského súdu a jeho napadnutým rozsudkom a postupom najvyššieho súdu a jeho napadnutým uznesením. Okrem toho sa domáha aj priznania finančného zadosťučinenia v sume 3 000 € a náhrady trov konania v sume 325,42 €.

II.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

10. Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

11. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

13. Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj doktrína možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vo veciach patriacich do ich právomoci. Ústavný súd predovšetkým pripomína, že je nezávislým súdnym

orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

14. Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky, že napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo zo strany krajského i najvyššieho súdu v súvislosti s ich rozhodovaním o náhrade trov odvolacieho konania k porušeniu sťažovateľkou označených základných práv zaručených ústavou, ako aj práv zaručených dohovorom a dodatkovým protokolom (bod 1).

15. Vo všeobecnosti platí, že spor o náhradu nákladov konania nedosahuje spravidla sám osebe intenzitu predstavujúcu porušenie základných práv a slobôd, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. Ústavný súd pri posudzovaní problematiky nákladov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi vedľajšej, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k zrušeniu napadaného výroku o nákladoch konania sa uchýľuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces) extrémnym spôsobom alebo že bolo zasiahnuté aj iné základné právo. Ústavný súd už rozhodoval o ústavnosti rozhodnutí o trovách konania (napr. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06).

16. Ústavný súd preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu v časti výroku o trovách odvolacieho konania, pričom jeho odôvodnenie považuje za zrozumiteľné a dostatočne logické, teda nemožno ho hodnotiť ani ako arbitrárne či celkom zjavne

neodôvodnené alebo za extrémne porušujúce sťažovateľkou označené práva. Podľa názoru ústavného súdu krajský súd dostatočným spôsobom vysvetlil svoje závery opierajúc sa o § 150 ods. 1 OSP. Ústavný súd s úvahami krajského súdu v okolnostiach danej veci nemá žiadny dôvod polemizovať alebo nahrádzať jeho právny názor svojím vlastným, pričom nosné dôvody sťažnosti sú (iba) pokračovaním jednoduchého sporu pred ústavným súdom.

17. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

18. Ďalej ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu uvádza, že najvyšší súd odmietnutie dovolania sťažovateľky odôvodnil tým, že ide o dovolanie podané pred nadobudnutím účinnosti Civilného sporového poriadku a že meritórny prieskum rozhodnutia je preto podmienený splnením podmienok prípustnosti dovolania podľa predchádzajúcej právnej úpravy. Dovolanie sťažovateľky smerovalo proti výroku rozsudku krajského súdu o trovách odvolacieho konania, ktorý má povahu uznesenia a proti ktorému v zmysle § 239 ods. 3 OSP nebolo prípustné dovolanie. Z uvedeného dôvodu preto nemôže vyvolať účinky, ktoré by podľa právneho stavu do 30. júna 2016 umožňovali uskutočniť meritórny dovolací prieskum, ibaže by podľa § 237 ods. 1 OSP v konaní došlo k procesným vadám. Sťažovateľka procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a) až e) a g) OSP netvrdila a vady tejto povahy ani nevyšli v dovolacom konaní najavo.

19. Najvyšší súd sa následne zaoberal posúdením, či v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) OSP bola sťažovateľke odňatá možnosť konať pred súdom tým, že rozsudok krajského súdu v časti trov odvolacieho konania považovala za nedostatočne odôvodnené a nepreskúmateľné. V rámci skúmania podmienky prípustnosti dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP najvyšší súd dospel k záveru, že nejde o výnimočný prípad, keď by

nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladala vadu konania podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP [nepreskúmateľnosť rozhodnutia inak zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) OSP v zmysle zjednocujúceho stanoviska občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 3. decembra 2015, pozn.]. Odôvodnenie krajského súdu obsahuje riadne vysvetlenie dôvodov, na ktorých krajský súd založil svoje rozhodnutie, a preto krajský súd neodňal sťažovateľke možnosť konať pred súdom a jeho rozhodnutie nie je zmätočné. Najvyšší súd považuje odôvodnenie krajského súdu v časti nepriznania trov odvolacieho konania za preskúmateľné a za dostatočne odôvodnené.

20. Taktiež najvyšší súd dostatočným spôsobom ozrejmil sťažovateľke, prečo nesprávne právne posúdenie veci (kam spadajú námietky, ktorými sťažovateľka napádala závery krajského súdu, pozn.) nie je v tejto veci relevantným dovolacím dôvodom a že je zároveň zhodne zastávaný názor, že nezakladá vadu konania podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP. Z uvedeného dôvodu sa najvyšší súd nezaoberal správnosťou právneho posúdenia veci vysloveného krajským súdom v často výroku o trovách odvolacieho konania.

21. Ústavný súd tiež konštatuje, že najvyšší súd ako súd dovolací v napadnutom uznesení jasne a zrozumiteľne vyjadril dôvody, pre ktoré najvyšší súd dovolanie sťažovateľky odmietol. Ústavný súd na základe uvedeného opätovne zdôrazňuje, že právny záver najvyššieho súdu v napadnutom rozhodnutí nevykazuje znaky arbitrárnosti, zjavnej neodôvodnenosti či svojvôle, čo by bolo možné konštatovať len v prípade, ak by sa natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení zákona, že by tým poprel jeho účel a význam (m. m. III. ÚS 264/05, I. ÚS 23/2010). Ústavný súd vychádzajúc zo svojej doterajšej judikatúry poznamenáva, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu.

22. Ústavný súd nemá žiadny dôvod sa v tejto veci odchýliť od ustálenej rozhodovacej praxe, keď sťažovateľka nepredkladá k tejto otázke vo svojej sťažnosti žiadnu novú argumentáciu. Dovolanie proti napadnutému rozsudku krajského súdu, ktorého sa týka

aj sťažnosť podaná ústavnému súdu, sťažovateľka totiž založila prevažne na argumentácii totožnej s odôvodnením sťažnosti.

23. Na základe uvedeného je v tejto veci zrejmé, že odôvodnenie sťažnosti je iba polemika s právnym názorom krajského súdu, akým posúdil trovy odvolacieho konania, a tiež názorom najvyššieho súdu, ktorý nezistil dovolacie dôvody a odmietol jej dovolanie ako neprípustné. Námietky sťažovateľky však neobsahujú právne významnú ústavnoprávnu argumentáciu, t. j. vecnú súvislosť týchto námietok s namietaným porušením práv označených v bode 1. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (bod 12).

24. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. mája 2018